

SUMMARY

Golovko M., Miheeva O. Mozhlivosti creative vikoristannya pedagogichnih idey Ya.Korchaka a robot praktitsi suchasnogo doshkilnogo mortgage s father. The article considers the problem of the creative use of the ideas of prominent Polish pedagogue Y.Korchak in the system of work of a nursery school with parents. There has been singled out a complex of ideas, principles, approaches to the family upbringing which can be used with the purpose of raising pedagogical culture of a family. There is provided certain experience of nursery schools in this field.

Key words: *pedagogical ideas, Y.Korchak's pedagogical heritage, family upbringing, family pedagogic, collaboration of a nursery school and family, forms of interaction with parents.*

СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

УДК 378.1:796:613.955

Болотіна О.В.

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ ЗІ ШКОЛЯРАМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

Постановка проблеми. Останнім часом в Україні спостерігається тенденція погіршення стану здоров'я дітей і учнівської молоді. За науковими даними майже 90 % дітей, учнів та студентів мають відхилення в стані здоров'я, 50 % – незадовільну фізичну підготовку. За період навчання в школі кількість хронічних захворювань у дітей збільшується в 1,5-2 рази. Спостерігається значне омолодження „хвороб похилого віку”, зокрема онкологічних, є випадки інсультів та інфарктів у дітей до 15 років. Негативні показники здоров'я сучасної молоді відзначаються не тільки на фізичному, але й на психічному та духовному рівнях. Наслідком цього є збільшення кількості учнів, які за станом здоров'я відносяться до спеціальної медичної групи. Найдоцільнішим та найефективнішим засобом профілактики та лікування захворювань школярів спеціальної медичної групи, вважається використання засобів фізичної культури.

Згідно рішення колегії Міністерства освіти і науки, України, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту „Про реформування системи фізичного виховання учнів та студентської молоді у навчальних закладах України”, підвищуються вимоги до організації оздоровчої роботи у спеціальних медичних групах та групах лікувальної фізичної культури. Організація й проведення цієї роботи покладена на вчителів фізичної культури, що обумовлює підвищення вимог до рівня кваліфікації вчителя фізичної культури.

Тому процес підготовки майбутніх учителів фізичної культури зумовлює необхідність створення певних педагогічних умов, які б забезпечили готовність учителів фізичної культури виконувати оздоровчу роботу зі школярами спеціальної медичної групи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз стану підготовленості вчителів до здійснення оздоровчої роботи зі школярами спеціальної медичної групи показав, що тільки 38% вчителів вважають свою підготовку достатньою, 12% – ні, 40% відмітили, що отримали дуже мало знань, вмінь, навичок для роботи з учнями спеціальної медичної групи, 6% – не знають чи достатньо вони підготовлені до цієї роботи. На питання, що потребує вдосконалення у підготовки майбутніх вчителів фізичної культури для проведення оздоровчої роботи з школярами спеціальної медичної групи – теоретичні знання, педагогічні вміння, чи організаційні вміння отримані наступні відповіді: теоретичні знання – 23%, педагогічні вміння – 18%, організаційні вміння – 9%, теоретичні і педагогічні – 6%, теоретичні педагогічні організаційні – 9%, педагогічні організаційні – 12%, теоретичні і організаційні – 6%. 49% – вчителів вважають недостатньою кількість навчальних дисциплін, що здійснюють фахову підготовку до роботи з учнями спеціальної медичної групи, 32% – достатньою, 15% – не знали як відповісти на це запитання.

Також було відмічено, що рівень задовільності своєю підготовкою залежав від того, в якому навчальному закладі вчителі отримали освіту. З цього можна зробити висновки, що не всі навчальні заклади змогли забезпечити належні умови навчання.

Формування цілей статті. Недостатня підготовленість вчителів фізичної культури до оздоровчої роботи з учнями спеціальної медичної групи і залежність рівня підготовки від педагогічних умов процесу навчання обумовили вибір теми нашого дослідження. Метою нашої статті є виявлення та теоретичне обґрунтування комплексу педагогічних умов спрямованих на розв'язання визначених нами суперечностей і досягнення кінцевого результату що спрямований на підготовку майбутніх вчителів до оздоровчої роботи з школярами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи науково-педагогічну літературу, ми виявили різні підходи до визначення поняття – „умова”.

У широкому розумінні „умова” виступає чинником, що забезпечує досягнення особистістю поставленої мети.

З філософської точки зору, умови – це сукупність процесів та відношень, що необхідні для виконання, існування чи зміни обраного об'єкта [2, с. 28].

З педагогічної точки зору, під „умовами” розуміють: змістовну характеристику компонентів (зміст, організаційні форми, засоби навчання та характер взаємин між вчителем та учнями), що конструюють педагогічну систему [3, с. 20].

В.А.Магін вважає, що педагогічні умови слід розуміти як практичну реалізацію сучасних принципів організації навчально-виховного процесу у вищій школі, а саме:

1. Співвідношення змісту професійного навчання з основними особливостями професійної діяльності.
2. Оптимальне поєднання загальних, групових, індивідуальних форм організації учбового процесу у навчальному закладі, створення умов для самостійної роботи студентів.
3. Раціональне застосування інноваційних методів і засобів навчання на різних етапах професійної підготовки.
4. Співвідношення результатів підготовки фахівців з вимогами соціального заказу до якості підготовки спеціалістів даного профілю.
5. Формування у студентів знань і вмінь, особистих якостей, необхідних для реалізації інноваційних технологій в області фізичної культури і спорту [5, с.55].

Обґрунтуванню й упровадженню педагогічних умов у вищу освіту присвячені наукові праці С.Даньшевої, Л.Журинської, А.Калініченко, В.А.Магин, Н.Сопневої та ін. [1; 3; 4; 5; 8], проте педагогічні умови як фактор, що забезпечує ефективність підготовки майбутніх учителів до оздоровчої роботи зі школярами спеціальної медичної групи не знайшли достатнього теоретичного обґрунтування й тому потребують наукового розгляду.

Для визначення педагогічних умов підготовки майбутніх учителів до оздоровчої роботи зі школярами спеціальної медичної групи необхідно розглянути особливості цієї роботи. Ця робота дуже специфічна. Часто на одному занятті доводиться працювати з дітьми у яких різні діагнози, різні функціональні можливості, часто різний вік, як правило ці діти не мотивовані до занять фізичною культурою, до того ж підчас проведення заняття вчитель повинен бути готовий корегувати хід заняття відповідно до стану самопочуття учнів, і бути готовий до непередбачених ситуацій.

Також робота вчителя передбачає співпрацю з медичними працівниками, батьками школярів, та індивідуальну роботу з учнями віднесеними до спеціальної медичної групи для встановлення функціонального стану учнів, та вивчення діагнозу учня.

Специфічність роботи вчителя фізичної культури з школярами спеціальної медичної групи передбачає формування спеціальних знань, вмінь і навичок практичної діяльності з цим контингентом учнів. Вона потребує вміння інтегрувати знання з ряду дисциплін медико-біологічного циклу, психолого-педагогічного циклу, та будуватися на знаннях теорії та методики фізичного виховання.

Підготовка вчителя фізичної культури до оздоровчої роботи з школярами спеціальної медичної групи передбачає формування чіткого уявлення о майбутній роботі, розуміння поставлених перед вчителем цілей, формування інтересу до майбутньої діяльності, вдосконалення фізичної підготовленості; розвиток потреби до самовдосконалення; формування професійно спрямованих знань на основі між предметних зв'язків; формування інтелектуальних і спеціальних умінь та якостей, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю.

Теоретична і практична підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи зі школярами спеціальної медичної групи та розвиток їхньої творчої активності та самостійності, насамперед, залежить від педагогічних умов процесу навчання, тобто, від того, як організовано процес навчання, які форми і методи використовують викладачі вищих навчальних закладів освіти, як здійснюється перевірки фактичного засвоєння і коригування знань, умінь і навичок, отриманих на лекційних і практичних заняттях, та під час проходження педагогічної практики.

На нашу думку, не менш важливою умовою підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи зі школярами спеціальної медичної групи є створення навчального середовища вузу.

При використанні поняття „навчальне середовище” педагоги і психологи відмічають, що „навчання, виховання і розвиток дитини завжди відбувається у певних просторово-предметних між особистих соціокультурних умовах, які сприяють, або ускладнюють навчання та розвиток дитини під педагогічним впливом” [1; 3; 4].

Навчальне середовище ми розуміємо як систему яка має багаторівневий ієрархічний характер (навчального середовища вищої професійної освіти, навчальне середовище вузу, навчальне середовище факультетів, навчальне середовище кафедр, а нижчим рівнем ієрархії навчального середовища повинні бути дисципліни, або так звані предметні середовища) який має сприяти реалізації навчальних програм, та оптимізувати управління навчальним процесом [6, с. 217-219].

Гарно організоване навчальне середовище вузу дозволяє покращити якість навчання в освітніх установах шляхом правильної організації праці, злагодженості дій кафедр вузу, раціонального використання педагогічних кадрів вищій кваліфікації, забезпеченням навчально-методичного супроводження навчального процесу, доступністю літературних фондів.

Висновки. Аналізуючи особливості підготовки майбутніх учителів до оздоровчої роботи з школярами спеціальної медичної групи педагогічні умови можна визначити як комплекс взаємозалежних і взаємообумовлених заходів педагогічного процесу, що забезпечують досягнення конкретної мети.

Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи зі школярами спеціальної медичної групи буде ефективною за таких педагогічних умов:

- створення ефективного навчально-виховного середовища вищого навчального закладу, яке дозволить оптимізувати навчальний процес;
- добір змісту навчальних програм, форм організації навчально-виховного процесу, методів і засобів, які використовуються у процесі фахової підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даньшева С.О. Педагогічні умови професійного самовиховання студентів технічних вузів: дис... канд. пед. наук / С.О.Даньшева. – Х., 1999. – 195 с.
2. Єфіменко П.Б. Педагогічні умови забезпечення різнорівневої професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури. – Харків, 2002. – С. 28-30.

3. Журинська Л.М. Педагогічні умови управління самостійною роботою студентів вищих закладів освіти: автор. дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Л.М.Журинська. – К., 1999. – 20 с.
4. Калініченко А.І. Педагогічні умови організації самовиховання студентської молоді: автор. дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / А.І.Калініченко. – Тернопіль, 2002. – 19 с.
5. Магин В.А. Модель системы профессиональной подготовки специалистов по физической культуре и спорту на основе инновационных технологий // Теория и практика физической культуры ежемесячный научно-теоретический журнал. – 2006. – №4. – С. 55.
6. Невдах С.И. Технология педагогического проектирования самостоятельной работы слушателей системы последиplomного образования С.И.Невдах // Языки общественной связности. Научная сессия «IX Невские чтения»: материалы Междунар. науч.-практ. конф., 18-20 апреля 2007 г. – СПб.: Осипов, 2007. – С. 217-219.
7. Панов В.И. Психодиагностика образовательных систем / теория и практика / В.И.Панов. – СПб.: Питер, 2007. – 352 с.
8. Сопнева Н.Б. Педагогічні умови формування навчальної етичної діяльності майбутнього вчителя: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Н.Б.Сопнева. – Х., 2003. – 20 с.

АНОТАЦІЯ

Болотіна О.В. Теоретичне обґрунтування педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи зі школярами спеціальної медичної групи. У статті на основі теоретичного аналізу наукових джерел розглянуті педагогічні умови, що забезпечують фахову підготовку майбутніх вчителів фізичної культури до оздоровчої роботи з школярами спеціальної медичної групи. Педагогічні умови розглядаються як змістовні характеристики компонентів (зміст, форми навчання, засоби навчання та характер взаємин між вчителем та учнями), що конструюють педагогічну систему.

Ключові слова: професійна підготовка, педагогічні умови, спеціальна медична група, навчальне середовище.

АННОТАЦИЯ

Болотина Е.В. Теоретическое обоснование педагогических условий подготовки будущего учителя физкультуры к оздоровительной работе со школьниками специальной медицинской группы. В статье на основании теоретического анализа научных источников рассматриваются педагогические условия, которые обеспечивают подготовку будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе со школьниками специальной медицинской группы. Педагогические условия рассматриваются как содержательные характеристики компонентов (содержание, формы обучения, способы обучения и характер взаимодействия учителя и ученика), которые составляют педагогическую систему.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, педагогические условия, специальная медицинская группа, учебная среда.

SUMMARY

Bolotina O.V. Theoretical study of pedagogical conditions of future teachers of physical education to health work with students of special medical group. On the basis of theoretical analysis of scientific sources considered pedagogical conditions that provide professional training of future teachers of physical culture to the health of schoolchildren with special medical team. Teaching conditions are considered as meaningful characteristics of the components (content, learning, learning tools and the nature of the relationship between teacher and students) who construct educational system.

Key words: *training, teaching conditions, medical group, learning environment.*

УДК 378.147. 1: 004. 9

Вельчева Л.Г.

**ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК ЯК ЗАСІБ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ**

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку освіти на Україні характеризується пошуком нового в теорії і практиці.

Наукова і виробнича сфера, отримавши за останні 3-4 десятиліття унікальний інструментарій для машинної обробки інформації, у тому числі і автоматизованою, набула якісно іншого вигляду. Усвідомлення цінності професійно орієнтованої інформації, блискавичне формування комп'ютерних інформаційних мереж, виникнення і реальне функціонування глобального ринку інформаційних продуктів суттєво видозмінили економічний базис людства і дозволили серйозно говорити про зміну суспільних формацій, про появу нового – постіндустріального або навіть інформаційного суспільства.

Всяке суспільство для забезпечення стабільності свого існування і розвитку використовує універсальний соціальний інструмент – державну освітню систему. Саме ця сфера формує менталітет народу і країни, саме вона служить своєрідною візитною карткою епохи [4]. Тому перехід суспільства до постіндустріальної або інформаційної фази свого розвитку неминуче повинен супроводжуватися серйозними змінами в освітній системі. У випадку з інформатизацією суспільства це пов'язано, перш за все, з проблемою комп'ютеризації освіти на всіх її етапах.

Кабінет Міністрів України 7 грудня 2005 року прийняв постанову № 1153 про затвердження Державної програми „Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006-2010 роки [2]. До програми додано заходи, спрямовані на розвиток інформаційних та комунікаційних технологій в освіті і науці на цей же період.

У програмі підкреслюється, що однією з найважливіших особливостей нашого часу є перехід розвинутих країн світу до постіндустріального або інформаційного суспільства, що зумовлює необхідність вжиття невідкладних